

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. V. H.**, bývajúceho v M., proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná **Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, **o náhradu škody a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 9 C 141/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012 sp. zn. 4 Co 45/2011, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rožňava rozsudkom z 24. novembra 2010 č.k. 9 C 141/2009-93 žalobu o zaplatenie 157,31 Eur titulom materiálnej škody a zaplatenia 400 000 Eur nemajetkovej ujmy z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) zamietol. Svoje rozhodnutie zdôvodnil § 1 písm. a/, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. a/, bod 1, § 6 ods. 1 a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a poukazom na to, že pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., musia byť súčasne splnené základné podmienky a to musí byť preukázaný nesprávny úradný postup, resp. existencia nezákonného rozhodnutia, výška škody, príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom, prípadne nezákonným rozhodnutím, čo v konaní preukázané nebolo. Podmienkou úspešnosti žaloby o náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci je predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcu uviedol štyri položky, z ktorých iba jedna položka – cestovné na súde je predmetom žaloby, avšak prípadná škoda vzniknutá z titulu vynaložených nákladov – cestovného na súd a poštovného nie sú v príčinnej

súvislosti s konaním pred súdmi. Ďalej poukázal na to, že ďalší uplatnený nárok vo výške 400 000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy nebol predmetom žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a žalobca nepredložil žiaden iný listinný dôkaz, že iným písomným podaním sa domáhal predbežného prerokovania tohto nároku na náhradu škody u žalovanej, preto súd žalobu v tejto časti považoval za nedôvodnú a predčasne podanú.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. mája 2012 sp. zn. 4 Co 45/2011 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Aj podľa jeho názoru žalobca ničím nepreukázal nesprávnosť v úradnom postupe, či nezákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí v trestnom konaní. V dôvodoch rozhodnutia odvolací súd k vznesenej námietke zaujatosti žalobcom uviedol, že podpredseda súdu z dôvodu, že člen senátu JUDr. Pavol Tkáč sa cítil byť v konaní (vzhľadom na vyjadrenie žalobcu proti jeho osobe) pridelil vec inému sudcovi, resp. do senátu zaradil sudcu, ktorý v senáte zákonne zastupuje podľa rozvrhu práce. Predsedníčka senátu JUDr. Zuzana Šoltýsová sa necítila byť vo veci zaujatá, námietka odôvodnená zdĺhavosťou konania nie je podľa jej názoru opodstatnenou námietkou.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie. Táto vada mala spočívať v tom, že súdy robili nové závery o ukončenej trestnej veci. Odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) malo spočívať v tom, že súd mu neumožnil realizáciu procesného práva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany spočívajúcej v možnosti sa k veci osobne vyjadriť ústne alebo písomne. Mal za to, že vo veci konal a rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Za zaujatú považoval predsedníčku senátu JUDr. Zuzanu Šoltýsovú, ktorá v inej jeho právnej veci sa cítila zaujatá. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník

konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní k takejto procesnej vade došlo.

Dovolateľ namietal vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova.

Podľa § 103 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. platí, že ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicate*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. V zmysle tejto prekážky nemôže sa o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, rozhodnúť znova. Pojem „tá istá vec“ treba vykladať v tom zmysle, že musí ísť o tých istých účastníkov a ten istý predmet konania, t.j., že ide o totožný nárok uplatnený z totožného skutkového základu medzi totožnými účastníkmi konania.

Z obsahu spisu vyplýva, že konanie v právnej veci žalobcu JUDr. V. H. proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod

sp. zn. 9 C 141/2009 nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou (§ 237 písm. d/ O.s.p.).

Z obsahu dovolania žalobcu ďalej vyplýva, že namieta vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti uplatnenia ich práv [napr. vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol doručený rozsudok do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Z obsahu spisu nevyplýva, že by oba nižšie súdy v prejednávanej veci v prípade žalobcu nerešpektovali niektoré z týchto práv. Dovolateľ v dovolaní namietal, že súdy mu neumožnili vo veci sa ústne a písomne vyjadriť. Z obsahu spisu však takéto skutočnosti nevyplývajú. Žalobca v priebehu prvostupňového konania na pojednávaní konanom 21. mája 2010 bol súdom vypočutý ako účastník konania, kedy mu bolo doručené aj vyjadrenie žalovanej k žalobe (viď č.l. 55-57 spisu). Predvolanie na pojednávanie nariadené na 24. novembra 2010 (pri dodržaní lehoty určenej v § 115 ods. 2 O.s.p.), mu bolo doručené 18. novembra 2010. Žalobca sa však na pojednávanie nedostavil a ani svoju neúčast' neospravedlnil, resp. nepožiadal o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Súd prvého stupňa v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. pokračoval v konaní, aj keď bol žalobca nečinný. Odvolací súd v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. rozhodol bez nariadenia pojednávania. Z uvedeného možno uzavrieť, že súdy v konaní postupovali v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a žalobcovi neodňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd poznamenáva, že ani rozhodnutím veci v skoršom termíne (24. mája 2012) než aký bol žalobcovi na jeho sťažnosť

na priet'ahy v konaní súdom oznámený (predpokladaný termín skončenia veci III. štvrt'rok 2012) nebolo porušené žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd tiež zaoberal otázkou, či rozhodoval vo veci vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Dovolací súd vzhľadom na to, že neexistuje žiadne rozhodnutie nadriadeného súdu o tom, či namietaná sudkyňa je alebo nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania danej veci, v súlade s ustálenou súdnou praxou (porovnaj R 59/1997), sám túto otázku posudzoval.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je upravené v § 14 O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednávanej veci alebo jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku konania nepriamy záujem (napr. ako je vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t.j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O.s.p. O kvalifikovaný pomer sudcu k účastníkom konania (ich zástupcom) ide najmä vtedy, ak bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim.

Vzhľadom na vyššie uvedené zásady s prihliadnutím na obsah spisu a vyjadrenie JUDr. Zuzany Šoltýsovej dovolací súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by boli objektívne spôsobilé pochybovať o jej nezaujatosti. Ani okolnosť, že menovaná sudkyňa prípadne v inej právnej veci žalobcu bola z jej prejednávania a rozhodovania vylúčená, nie je objektívne spôsobilá spochybníť jej nezaujatosť, a to z dôvodu, že posúdenie kvalifikovaného vzťahu sudcu k veci, resp. k účastníkom konania, či k ich zástupcom je závislé vždy od posúdenia konkrétnych okolností toho ktorého prípadu.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci nedošlo k žalobcom namietanej procesnej vade (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie ods. 2 tohto ustanovenia, keďže žalovanej v súvislosti s dovolaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková